

Zorganizowana przestępczość podatkowa jako zagrożenie dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa

1. Wprowadzenie

W ostatnich kilku latach, szczególnie w okresie po kryzysie finansowym z 2008 roku, obserwuje się w Polsce nasilenie działań przestępczych w sferze podatkowej, co osłabia w poważnym stopniu system finansów publicznych oraz konkurencyjność podmiotów na rynku. Spowolnienie gospodarcze, w połączeniu ze wzmożoną działalnością zorganizowanych grup przestępczych nastawionych na ogromne zyski z oszustw podatkowych, spowodowało wyraźny niedobór dochodów budżetowych, niezbędnych do realizacji podstawowych celów państwa takich jak m.in. zapewnienie podstawowych świadczeń socjalnych oraz utrzymania instytucji państwowych, służby zdrowia czy szkolnictwa. Tego rodzaju sytuacja stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa², będącego jednym z głównych elementów systemu bezpieczeństwa narodowego.

Wielkość szarej strefy, będącej częścią gospodarki nieoficjalnej, zmniejsza się sukcesywnie wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Jednak procesy globalizacyjne pozwoliły na taki rozwój różnych form działalności gospodarczej oraz przestępczej, na jakie względnie słabe instytucjonalnie polskie państwo nie było przygotowane. Stąd też przestępcy wykorzystali sytuację pokryzysową, przechodząc do ofensywy w sferze wyłudzeń podatków oraz transferu nieopodatkowanych dochodów za granicę za pomocą fikcyjnych transakcji. Niestety, państwo nie zabezpieczyło się przed działalnością przestępczą w pierwszych latach kryzysu, nie wprowadzając praktycznie żadnych mechanizmów i rozwiązań zapobiegawczych czy też represyjnych. W związku z kryzysem nie przewidziano istotnych zmian ani w za-

1 Urząd Kontroli Skarbowej w Białymstoku.

2 Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa jest to względnie zrównoważony endo- i egzogeniczny stan funkcjonowania gospodarki narodowej, w którym występujące ryzyko zaburzeń równowagi utrzymane jest w wyznaczonych i akceptowanych normach organizacyjno-prawnych oraz zasadach współżycia społecznego. K. Raczkowski, *Percepcja bezpieczeństwa ekonomicznego i wyzwania dla zarządzania nim w XXI wieku*, [w:] K. Raczkowski (red.), *Bezpieczeństwo ekonomiczne. Wyzwania dla zarządzania państwem*, Warszawa 2012, s. 81.

kresie organizacyjnym, ani prawnym. Odpowiedzialne za zwalczanie przestępczości podatkowej służby skarbowe, jak i organy ścigania przestępstw nie podjęły ścisłej współpracy w tym zakresie, dzięki czemu przestępcy mogli tworzyć coraz to nowe rozwiązania, trudne do opanowania bądź wyeliminowania w trybie przewidzianym ordynacją podatkową³ czy też kodeksem karnym skarbowym⁴.

2. Charakterystyka działalności nieoficjalnej w sferze podatkowej

W każdej społeczności pewna grupa osób nie będzie stosowała się do obowiązujących norm prawnych i zwyczajowych, chcąc wzbogacić się kosztem pozostałych członków społeczeństwa. Celem tych działań są przeważnie korzyści ekonomiczne, uzyskiwane w sposób półlegalny lub całkowicie nielegalny, a więc – nieoficjalnie.

Warto zauważyć, iż powszechnie używanym terminem dla określenia działalności nieoficjalnej jest „szara strefa” – uniwersalny określnik różnorodnych działań pozostających na marginesie wszelkiego rodzaju legalnej działalności. Jest ona związana z obchodzeniem prawa i określonych zasad czy też działaniem wbrew obowiązującym normom. Może zatem dotyczyć każdej sfery prawa, ekonomii oraz funkcjonowania różnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego. Czasami pojęcia tego używa się w celu nienazywania „po imieniu” tego, co jest niewłaściwe, a jednocześnie wiadome dla wszystkich, jednak trudno jest bliżej określić skalę danego niekorzystnego zjawiska⁵.

Według Brunona Hołysta szara strefa jest to całość nieewidencjonowanych działań gospodarczych i zarobkowych oraz osiągniętych z nich dochodów, pozostających poza kontrolą fiskalną aparatu państwowego⁶.

Szara strefa reprezentuje tylko jeden z elementów działalności nieoficjalnej, ten bardziej łagodny, mniej szkodliwy z punktu widzenia społecznego i gospodarczego. Drugą częścią jest czarny rynek, do którego należy zaliczyć m.in.:

- zorganizowaną przestępczość podatkową,
- fikcyjne transakcje,
- przemyt wyrobów akcyzowych,
- naruszanie praw własności intelektualnej.

Działalności nieoficjalnej w sferze gospodarczej nie stanowi aktywność przestępcza o charakterze wyłącznie kryminalnym lub całkowicie zabronionym przez

3 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).

4 Ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.).

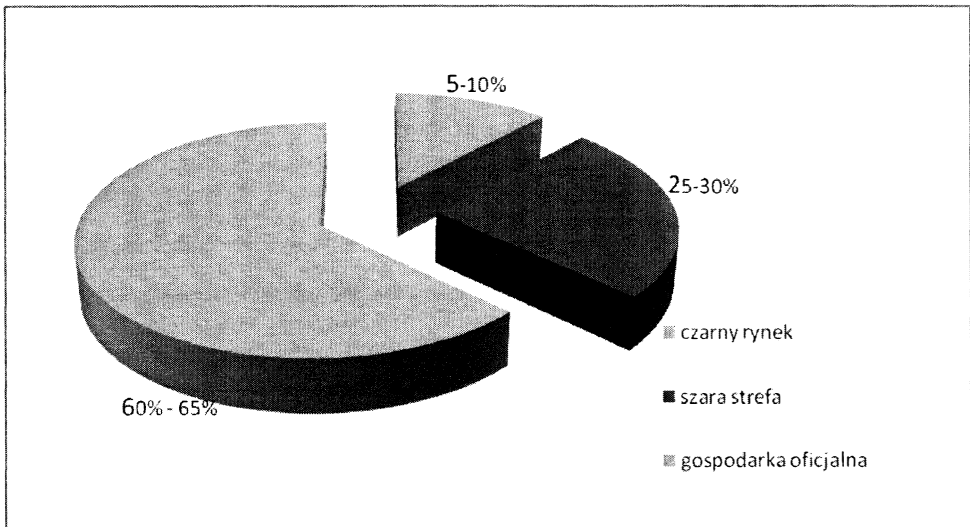
5 Szerzej zob.: D. Ćwikowski, *Wpływ gospodarki nieoficjalnej na bezpieczeństwo ekonomiczne państwa*, Szczytno 2014, s. 71.

6 B. Hołyst, *Kryminologia*, Warszawa 1997, s. 323.

polskie prawo. W ustawach podatkowych w celu wyłączenia z opodatkowania działalności typowo przestępczej używa się sformułowania „czynności niemogące być przedmiotem prawnie skutecznej umowy”, które dotyczą m.in. handlu narkotykami, korupcji, wymuszeń czy kradzieży.

Na gospodarkę nieoficjalną składają się zatem wszelkie niesformalizowane i nierejestrowane działania o charakterze zarobkowym mające na celu przysporzenie korzyści dla zapewnienia bytu jednostki lub powiększenia jej stanu posiadania, z wyłączeniem tych działań przestępczych, które nie przynoszą sprawcom profitów ekonomicznych, a jedynie służą zapewnieniu przyjemności hedonistycznych, wynikających z chorób o podłożu psychicznym czy stanów emocjonalnych⁷.

Rysunek 1. Gospodarka oficjalna i nieoficjalna w Polsce w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne.

Gospodarka nieoficjalna obejmuje dwa główne elementy (rysunek 1):

- szarą strefę, w skład której wchodzi działania półlegalne (uchylanie się od opodatkowania i unikanie opodatkowania),
- czarny rynek, czyli działalność nielegalną (przestępczą) o charakterze ekonomicznym⁸.

Gospodarka nieoficjalna posiada szereg określeń, takich jak: nieformalna, podziemna, równoległa, czarna, ukryta, druga gospodarka, gospodarka nierejestrowa-

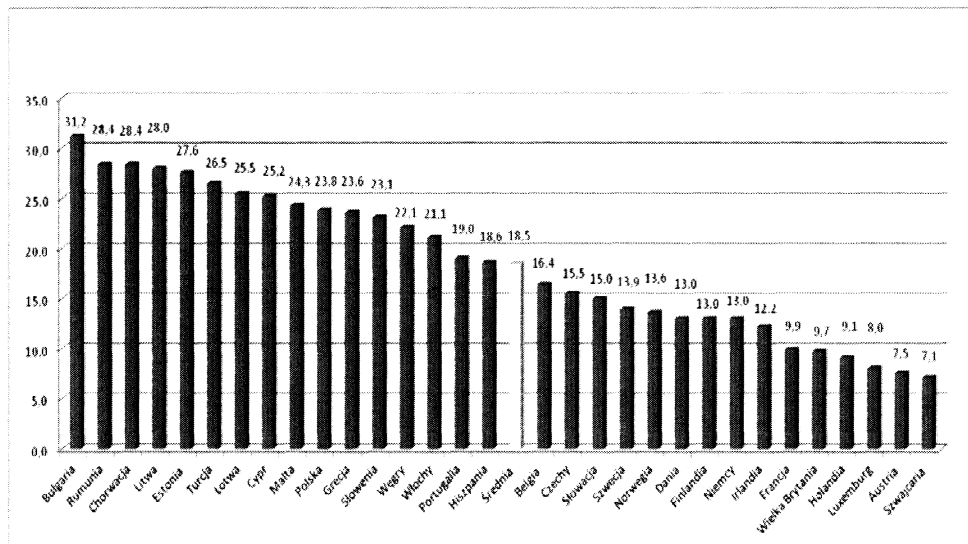
7 D. Ćwikowski, *Wpływ gospodarki...*, op. cit., s. 75.

8 F. Schneider, K. Raczkowski, *Sfera nieoficjalna w gospodarce*, Warszawa 2013, s. 1.

na, nieewidencjonowana oraz szara strefa. Mniej powszechnie stosowane są pojęcia typu: dualna, zacieniona, kontrgospodarka oraz gospodarka niewidzialna⁹.

Austriacki ekonomista Friedrich Schneider wyzacował wielkości szarej strefy dla Polski w 2013 roku na poziomie 23,8% produktu krajowego brutto i jest ona wyższa od średniej europejskiej wynoszącej 18,5% PKB (rysunek 2).

Rysunek 2. Wielkość szarej strefy w 31 krajach UE w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie: F. Schneider, *Size of the Shadow Economy of 31 European Countries in 2013* (in % of off. GDP). Wykład: Światowa gospodarka nieoficjalna, implikacje dla Polski, Konferencja „Długoterminowa strategia podatkowa w VAT”, Krajowa Izba Gospodarcza, Warszawa 21.03.2013.

Z kolei Główny Urząd Statystyczny, szacując tylko część szarej strefy, określa ją na poziomie 12,6% wielkości PKB w 2011 roku¹⁰, nie biorąc pod uwagę:

- działalności podmiotów gospodarczych niezarejestrowanych,
- nieopodatkowanych transakcji zawieranych przez osoby fizyczne (z usług najmu, udzielania pożyczek, sprzedaży rzeczy itp.),
- szarej strefy w dużych przedsiębiorstwach związanych m.in. z transferem zysków do rajów podatkowych.

Niedoszacowanie przez GUS działań obywateli i drobnych przedsiębiorców związanych z uchylaniem się od opodatkowania oraz nieuwzględnianie w statystykach państwowych danych związanych z unikaniem opodatkowania przez najwięk-

9 D. Ćwikowski, *Wpływ gospodarki...*, op. cit., s. 64.

10 *Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2008-2011*, GUS, Warszawa 2013, s. 368-371.

sze podmioty gospodarcze, a także typowej działalności przestępczej o charakterze ekonomicznym, powoduje, że rzeczywista wielkość gospodarki nieoficjalnej w Polsce ma znacznie szerszy zasięg¹¹.

Trudno jest oszacować działalność całkowicie nielegalną w sferze gospodarczej, tzw. czarny rynek, gdyż przestępcy działają w ukryciu i brak jest miarodajnych danych o skutkach ekonomicznych działalności przestępczej na niekorzyść budżetu państwa. Jednym z mierników może być wartość fikcyjnych faktur VAT wykrywanych przez organy kontroli skarbowej, która rośnie w tempie geometrycznym z 3,7 mld zł w 2010 roku¹² do 19,7 mld zł w 2013 roku¹³.

Innym ze wskaźników działalności całkowicie nielegalnej jest „luka podatkowa” w podatku VAT. W raporcie opracowanym w 2013 roku przez PwC Straty Skarbu Państwa w VAT – luka podatkowa, oszustwa, wyłudzenia oraz problematyka podatku od towarów i usług w Polsce określono wartość niezrealizowanych wpływów do budżetu państwa z podatku VAT (luki podatkowej¹⁴) w 2012 roku na kwotę od 36,4 do 58,5 mld zł, podczas gdy w 2007 roku wielkość ta wynosiła 7,2 mld zł¹⁵. Wzrost „luki podatkowej” o ok. 30 mld zł w ciągu 6 lat może świadczyć wyłącznie o zwiększeniu się przestępczości podatkowej w okresie, kiedy notowano ciągły wzrost gospodarczy, przekraczający nawet 5% PKB.

3. Istota i skala zorganizowanej przestępczości podatkowej w Polsce

O gwałtownym rozszerzaniu się czarnego rynku w sferze gospodarczej mogą świadczyć dane statystyczne Komendy Głównej Policji, według których rośnie w nienotowanym dotychczas tempie liczba zorganizowanych grup przestępczych o charakterze ekonomicznym, z 88 w 2006 roku do 277 w 2012 roku (rysunek 3). Przyspieszenie tego procesu nastąpiło w 2012 roku. Należy zauważyć, że pozostałe grupy przestępcze, głównie narkotykowe, prowadzą również swoje interesy dla uzyskania korzyści ekonomicznych.

Rozwój przestępczości podatkowej o charakterze gospodarczym jest jednym z szeregu nowych zagrożeń dla bezpieczeństwa ekonomicznego państwa będących skutkiem w głównej mierze procesów globalizacyjnych. Należy do nich zaliczyć m.in.:

11 D. Ćwikowski, *Wpływ gospodarki...*, op. cit., s. 95.

12 Raport podsumowujący wyniki działań kontroli skarbowej za 2012 rok, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2013, <http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1424099/Sprawozdanie+z+dzia%C5%82alno%C5%9B-ci+kontroli+skarbowej+za+2012+rok> (20.06.2014).

13 *Informacja o wynikach kontroli. Zwalczanie oszustw w podatku od towarów i usług*, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2014.

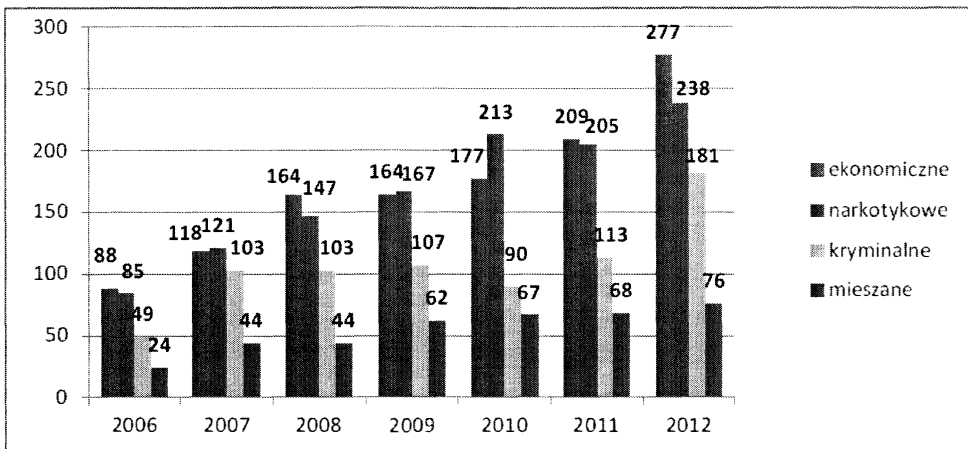
14 Luka podatkowa jest to szacowana wielkość podatków niewpływających do budżetu państwa. K. Raczkowski, *Luka podatkowa w podatku od towarów i usług. Materiały z konferencji Luka podatkowa w gospodarce a możliwość zwiększenia wpływów podatkowych*, Warszawa, listopad 2012.

15 *Straty Skarbu Państwa w VAT – luka podatkowa, oszustwa, wyłudzenia oraz problematyka podatku od towarów i usług w Polsce*, Warszawa 2013.

- kryzysy światowe,
- ekspansję wielkich koncernów międzynarodowych,
- nieprzestrzeganie prawa własności intelektualnej,
- międzynarodowe grupy przestępcze o charakterze zorganizowanym,
- transfer nieopodatkowanych dochodów za granicę,
- likwidację polskich przedsiębiorstw niemogących sprostać konkurencji,
- niekorzystne warunki zatrudnienia pracowników (niskie płace, brak ochrony socjalnej).

Zorganizowaną przestępczość gospodarczą można zdefiniować jako zorganizowane grupy osób i podmioty gospodarcze tworzone w celu uzyskania korzyści ekonomicznych poprzez popełnianie wielu przestępstw przeciwko państwu i innym podmiotom gospodarczym. Często członkowie grup przestępczych o charakterze ekonomicznym nazywani są przestępcami w „białych kołnierzykach”¹⁶.

Rysunek 3. Liczba zorganizowanych grup przestępczych w Polsce

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z opracowań: Stan realizacji zadań Centralnego Biura Śledczego KGP w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej w 2007 roku w ujęciu statystycznym, Warszawa 2008. Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP w 2009 roku, Warszawa 2010. Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP za 2011 rok, Warszawa 2012. Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP za 2012 rok, Warszawa 2013.

Przestępczość gospodarcza obejmuje swoim zakresem bardzo szeroki katalog przestępstw i wykroczeń popełnianych na niekorzyść obywateli, przedsiębiorców oraz państwa, zaczynając od oszustw kredytowych i ubezpieczeniowych, poprzez fałszerstwa dokumentów i kradzieże towarów aż po wyłudzenia podatków z budżetu

16 D. Ćwikowski, *Zorganizowana przestępczość gospodarcza w Polsce jako element gospodarki nieoficjalnej*, [w:] K. Raczkowski (red.), *Bezpieczeństwo obrotu gospodarczego*, Warszawa 2014, s. 478.

tu państwa. W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej bardzo istotne znaczenie z punktu widzenia uzyskiwania nielegalnych korzyści majątkowych mają przestępstwa polegające na wyłudzeniu funduszy unijnych.

Wśród przestępstw o charakterze gospodarczym szczególną rolę odgrywają przestępstwa skarbowe, związane z rozliczeniami podatkowymi przedsiębiorców. W ostatnich latach zauważa się nasilenie procederów niepłacenia podatków poprzez nabywanie fikcyjnych faktur, niedokumentujących rzeczywistych transakcji. Powstały zorganizowane grupy przestępcze specjalizujące się w wystawianiu „pustych” faktur dotyczących usług niematerialnych w celu zawyżania kosztów w podatku dochodowym, a także wprowadzania do obrotu towarów „oczyszczonych” z podatku VAT. Najbardziej niekorzystne z punktu widzenia strat budżetu państwa są działania przestępców (oszustów podatkowych) podszywających się pod przedsiębiorców w celu wyłudzenia podatku VAT.

Osoby rejestrujące się jako przedsiębiorcy wyłącznie dla celów przestępczych starają się stwarzać pozory legalnej działalności gospodarczej. Najczęściej tego typu podmioty są zakładane na osoby podstawione, z tzw. półświatka, nieposiadające żadnego majątku ani miejsca stałego zamieszkania. Działalność tych osób sprowadza się do firmowania cudzej działalności przestępczej, za którą otrzymują najczęściej niewielkie wynagrodzenie w formie ryczałtowej. Aktywność tego rodzaju podmiotów jest dość łatwa do zidentyfikowania dla organów skarbowych dzięki temu, że firmy-słupy od początku rejestracji w urzędzie skarbowym deklarują bardzo duże obroty, wykazując minimalne dochody lub straty, oraz działają w krótkim okresie. „Firmy” o charakterze wyłącznie przestępczym funkcjonują jako osoby fizyczne i prawne (głównie jednoosobowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością). Dość powszechnym zjawiskiem dla tych podmiotów jest całościowy lub częściowy udział właścicielski nierezydentów, głównie z krajów byłego Związku Radzieckiego. Powiązanie działalności przestępczej w kraju i za granicą świadczy o międzynarodowym charakterze grup przestępczych, które działają w następujących obszarach:

- a) wyłudzenia podatku VAT,
- b) przestępstwa karuzelowe związane z obrotem stałą, złomem, elektroniką itp.,
- c) przestępstwa akcyzowe (paliwowe, przemyt papierosów i alkoholu),
- d) organizowanie nielegalnych gier hazardowych,
- e) fikcyjne transakcje związane z transferem dochodów za granicę,
- f) produkcja i przemyt tzw. podróbek.

Zorganizowane grupy przestępcze są tworzone przez szeroki krąg osób, głównie członków organizacji mafijnych, terrorystów, a także byłych i czynnych funkcjonariuszy służb specjalnych. Szczególną rolę w przestępczości podatkowej odgrywają

doradcy księgowi i podatkwowi, którzy zabezpieczają organizację przestępczych procedurów od strony prawnej i finansowej. Finalnym efektem działalności przestępczej o charakterze ekonomicznym jest uzyskanie znacznych korzyści majątkowych, które podlegają legalizacji w procesie prania brudnych pieniędzy.

Istotną rolę w kształtowaniu dochodów budżetowych należy przypisać działalności międzynarodowych koncernów nastawionych przeważnie na czerpanie ogromnych zysków poprzez: z jednej strony – ekspansję na nowe rynki, a z drugiej – dzięki przerzucaniu dochodów do krajów o niższych stawkach podatkowych. Często działalność wewnątrz koncernów jest tak skonstruowana, aby zyski mogły być wytransferowane do podmiotów zależnych zarejestrowanych w rajach podatkowych. Transfer dochodów jest możliwy m.in. poprzez bardzo skomplikowane umowy o współpracy, dzięki którym dochodzi do unikania opodatkowania często na bardzo dużą skalę. Służą temu głównie niezrozumiałe dla organów skarbowych sieci powiązań pomiędzy podmiotami należącymi do koncernów. Niektóre koncerny prowadzą swoją politykę podatkową w taki sposób, że unikają płacenia w Polsce podatku dochodowego, tłumacząc to najczęściej optymalizacją podatkową. Niestety tego rodzaju działalności w wielu przypadkach nie powinno się traktować jako unikanie opodatkowania, lecz całkowite uchylanie się od płacenia podatków z wykorzystaniem fikcyjnych transakcji z podmiotami powiązanymi.

4. Przyczyny i skutki przestępczości podatkowej

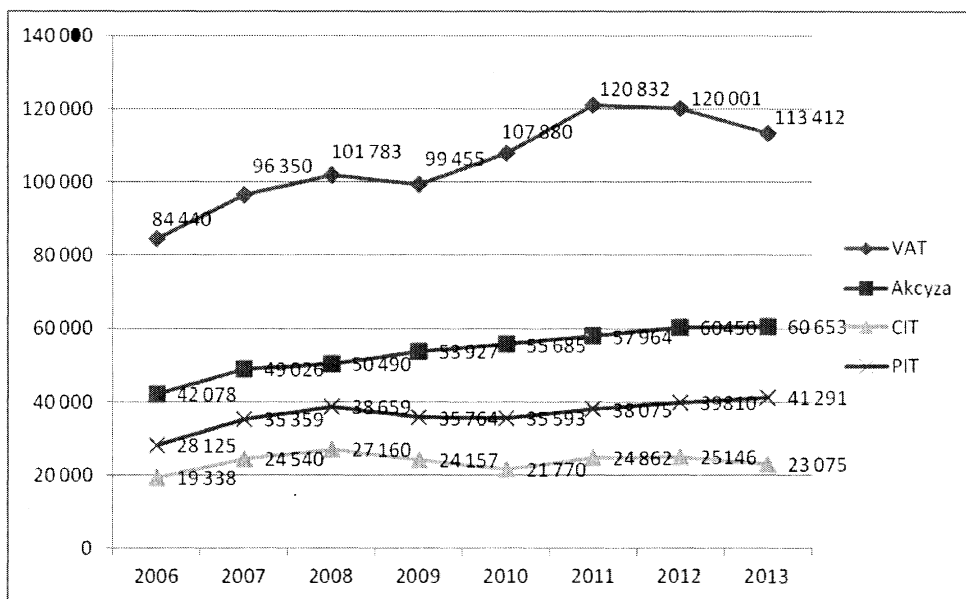
Przestępczość podatkowa stała się w ostatnich latach głównym powodem trudnej sytuacji budżetowej, uniemożliwiającej właściwą realizację funkcji państwa, które wymaga odpowiednich dochodów dla zapewnienia bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego oraz zagwarantowania dobrobytu obywatelom. Zorganizowane grupy przestępcze funkcjonujące w obszarze obrotu gospodarczego dokonują zagarnięcia mienia wypracowanego przez obywateli i uczciwych przedsiębiorców na niespotykaną dotychczas skalę. Największe spadki wpływów podatkowych notuje się w opodatkowaniu działalności gospodarczej, tj. w podatku od towarów i usług oraz podatku od osób prawnych (rysunek 4). Sytuacja ta wynika z wielu czynników, do których należą:

- a) wzrost liczby zorganizowanych grup przestępczych (rysunek 3),
- b) ekspansja koncernów międzynarodowych,
- c) duża liczba luk w prawie,
- d) niska karalność za przestępstwa karne skarbowe i karne (za wyłudzenia podatku VAT),
- e) niska skuteczność aparatu skarbowego w odzyskiwaniu majątku pochodzącego z działalności przestępczej,

- f) brak zdecydowanych działań organów ścigania przestępstw,
- g) brak strategicznej polityki rządu w zwalczaniu oszustw podatkowych,
- h) zależność systemu podatkowego od dyrektyw unijnych,
- i) niekorzystne dla budżetu państwa orzecznictwo sądów administracyjnych.

W 2013 roku osoby prawne odprowadziły efektywnie tylko 12,9% podatku CIT przy obowiązującej stawce podatkowej w wysokości 19%¹⁷. Niewielki trend wzrostowy zauważa się jedynie w podatku dochodowym od osób fizycznych, a największy spadek (o ok. 7 mld zł) wpływów podatkowych zanotowano w 2012 roku w podatku VAT.

Rysunek 4. Wpływy podatkowe do budżetu państwa w latach 2006-2013 w mln zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Roczne wskaźniki makroekonomiczne, Finanse publiczne, GUS, Warszawa 2014, http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_makroekon_PLK_HTML.htm.

W styczniu 2014 roku Minister Spraw Wewnętrznych, Minister Finansów i Prokurator Generalny podpisali porozumienie o współpracy w zwalczaniu przestępstw „białych kołnierzyków”, które miało być odpowiedzią na rosnące zagrożenie¹⁸. Z kolei Ministerstwo Finansów wiosną 2014 roku przedstawiło pakiet działań uszczelniających system podatkowy, mający na celu wprowadzenie zarówno szeregu zmian

17 J. Kowalczyk, *Przedsiębiorcy płacą coraz niższe podatki*, „Puls Biznesu”, Warszawa 15.05.2014.

18 <https://www.msw.gov.pl/pl/aktualnosci/11769,Porozumienie-o-wspolpracy-w-zwalczaniu-przestepstw-bialych-kolnierzykow.html> (20.06.2014).

organizacyjnych, jak też w prawie materialnym i proceduralnym. Jednym z celów tego planu jest m.in. wdrożenie klauzuli przeciwko unikaniu opodatkowania¹⁹.

Skutki zorganizowanej przestępczości podatkowej są odczuwalne we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. W ujęciu makroekonomicznym jest to związane z utrzymywaniem się wysokiego deficytu budżetowego oraz narastaniem długu publicznego, a także w konsekwencji z niemożliwością finansowania ważnych zadań publicznych takich jak zabezpieczenie socjalne i zdrowotne, obronność czy szkolnictwo. Natomiast w wymiarze mikroekonomicznym przestępczość podatkowa powoduje nieuczciwą konkurencję dla legalnie funkcjonujących podmiotów, niebędących w stanie sprostać oszustom podatkowym, szczególnie w branżach, w których działalność przestępcza przybiera największe rozmiary, tj. w obrocie paliwami czy materiałami budowlanymi.

5. Wnioski

Rozwój przestępczości podatkowej w Polsce jest wynikiem szeregu czynników zewnętrznych i wewnętrznych, które wynikają z jednej strony z procesów globalizacyjnych, a z drugiej – ze sprawności instytucji państwowych. O ile nie można w znaczący sposób wpłynąć na ograniczenie procesów związanych z umiędzynarodowieniem gospodarki, o tyle odpowiednie organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej powinny stworzyć warunki do zapewnienia bezpieczeństwa ekonomicznego państwa, którego istotną część stanowi system finansów publicznych.

Zorganizowana przestępczość podatkowa jest dużo łatwiejsza do identyfikacji niż typowa działalność w szarej strefie polegająca na zaniżaniu przychodów, ukrywaniu źródła dochodów. Państwo powinno wszelkimi możliwymi sposobami zwalczać grupy przestępcze o charakterze ekonomicznym, stosując bezwzględnie środki karne przewidziane dla przestępczości kryminalnej oraz skarbowej. Jedną z możliwości ograniczenia zorganizowanej przestępczości podatkowej jest podjęcie wspólnych, zdecydowanych i profesjonalnych działań przez organy ścigania przestępstw oraz służby skarbowe przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych środków prawnych i technicznych, w tym analizy kryminalnej.

W celu zapobiegania i skutecznego zwalczania przestępczości podatkowej konieczne jest utworzenie regionalnych struktur koordynujących działania organów skarbowych z organami ścigania przestępstw przy współpracy innych służb takich, jak np. Inspekcja Transportu Drogowego. Główny trzon tych centrów koordynacyjnych powinni tworzyć pracownicy urzędów kontroli skarbowej (wywiadu skarbowego), Centralnego Biura Śledczego oraz prokuratur apelacyjnych i okręgowych.

19 <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//1/161550/161582/161583/dokument103148.pdf> (20.06.2014).

Wszystkie te służby posiadają stosowne uprawnienia i doświadczenie w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości ekonomicznej i jedynie odpowiednia współpraca i koordynacja działań może przynieść konkretne wymierne efekty dla budżetu państwa.

Literatura

- Ćwikowski D., Wpływ gospodarki nieoficjalnej na bezpieczeństwo ekonomiczne państwa, Szczytno 2014.
- Hołyst B., Kryminologia, Warszawa 1997.
- Informacja o wynikach kontroli. Zwalczanie oszustw w podatku od towarów i usług, Najwyższa Izba Kontroli, Warszawa 2014.
- Kowalczyk J., Przedsiębiorcy płacą coraz niższe podatki, „Puls Biznesu”, Warszawa 15.05.2014.
- Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2008-2011, GUS, Warszawa 2013.
- Raczkowski K. (red.), Bezpieczeństwo ekonomiczne. Wyzwania dla zarządzania państwem, Warszawa 2012.
- Raczkowski K., Luka podatkowa w podatku od towarów i usług, Materiały z konferencji Luka podatkowa w gospodarce a możliwość zwiększenia wpływów podatkowych, Warszawa, listopad 2012.
- Schneider F., Size of the Shadow Economy of 31 European Countries in 2013 (in % of off. GDP), Wykład: Światowa gospodarka nieoficjalna, implikacje dla Polski, Konferencja „Długoterminowa strategia podatkowa w VAT”, Krajowa Izba Gospodarcza, Warszawa 21.03.2013.
- Schneider F., Raczkowski K., Sfera nieoficjalna w gospodarce, Warszawa 2013.
- Stan realizacji zadań Centralnego Biura Śledczego KGP w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej w 2007 roku w ujęciu statystycznym, Warszawa 2008.
- Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP w 2009 roku, Warszawa 2010.
- Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP za 2011 rok, Warszawa 2012.
- Sprawozdania z działalności Centralnego Biura Śledczego KGP za 2012 rok, Warszawa 2013.
- Straty Skarbu Państwa w VAT – luka podatkowa, oszustwa, wyłudzenia oraz problematyka podatku od towarów i usług w Polsce, Warszawa 2013.

Źródła prawa

- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765 z późn. zm.).

Źródła internetowe

- <https://www.msw.gov.pl/pl/aktualnosci/11769,Porozumienie-o-wspolpracy-w-zwalczaniu-przestepstw-bialych-kolnierzykow.html>
- <http://legislacja.rcl.gov.pl/docs//1/161550/161582/161583/dokument103148.pdf>
- Raport podsumowujący wyniki działań kontroli skarbowej za 2012 rok, Ministerstwo Finansów, Warszawa 2013, <http://www.mf.gov.pl/documents/764034/1424099/Sprawozdanie+z+dzia%C5%82alno%C5%9Bci+kontroli+skarbowej+za+2012+rok>
- Roczne wskaźniki makroekonomiczne, Finanse publiczne, GUS, Warszawa 2014, http://www.stat.gov.pl/gus/wskazniki_makroekon_PLK_HTML.htm